

PIŚMIENNICTWO

Dubiel E. 1982. Pomnikowe drzewa towarzyszące budownictwu sakralnemu w województwie nowosądeckim. *Chrońmy Przyr. Ojcz.* 38, 1-2: 29-36.

Korczyńska E. 1952. *Bory i Puścizny Podhala i Orawy*. Prace Zakł. Dendr. i Pomol. w Kórniku: 240-259.

Mańka K. 1953. O przebiegu holenderskiej choroby wiązów (*Ceratostomella ulmi* [Schw.] Buisman) na terenie miasta Poznania. *Acta Soc. Bot. Pol.* 22: 355-378.

Mańka K. 1954. Dalsze badania nad przebiegiem holenderskiej choroby wiązów (*Ceratostomella ulmi* [Schw.] Buisman) na terenie m. Poznania. *Acta Soc. Bot. Pol.* 23: 783-805.

Mańka K. 1992. *Fitopatologia leśna*. Wyd. 4, PWRiL, Warszawa.

Niezabitowski-Lubicz E. 1922. Wysokie torfowiska Podhala i konieczność ich ochrony. *Ochr. Przyr.* 3: 26-34.

Nyka J. 1965. *Gorce*. Sport i Turystyka, Warszawa.

Pacyniak C. 1992. *Najstarsze drzewa w Polsce*. Przewodnik, Wydawnictwo PTTK „Kraj”, Warszawa.

Rejestr wojewódzki pomników przyrody. Maszynopis, Nowy Sącz (odpis w Urz. Woj. w Krakowie).

Staszkievicz J., Witkowski Z. 1976. *Ziemia Sądecka*. Przyr. Polska, Wiedza Powszechna, Warszawa.

OCHRONA ZWIERZĄT

Pierwsze obserwacje rybitwy białowąsej *Chlidonias hybridus* w Nadwarciańskim Parku Krajobrazowym

Po raz pierwszy stwierdzono rybitwę białowąsą *Chlidonias hybridus* na terenie Nadwarciańskiego Parku Krajobrazowego 12 maja 1998 r. Wówczas to w okolicach Łądu widziano 2 przelatujące osobniki. Następnego dnia obserwowano pod Ciężeniem 4 ptaki polujące na starorzeczu Warty. W czasie kolejnej obserwacji (18 czerwca 1998 r.) odnotowano kilka ptaków koło Policka i ponownie blisko Łądu. Poszukiwania autora (A. K.), A. Michalczyka i M. Rucińskiego przyniosły efekt w postaci odnalezienia 4 zajętych gniazd. Obserwacja została zaakceptowana przez Komisję Faunistyczną PTZool. (KF-5385).

Stanowisko zlokalizowane było w dolinie Warty (na 370 km rzeki) w pobliżu Polickich Gór w gminie Łądek. Gniazda znajdowały się na środku rozległego, otoczonego szuwarami starorzecza i były umieszczone w płacie grążela żółtego *Nuphar luteum*. Gniazda przypominały kopce i zbudowane były ze świeżych roślin, głównie oczeretu jeziornego *Schoenoplectus lacustris*. Ptaki w pobliżu gniazd zachowywały się agresywnie zarówno w stosunku do obserwatorów, jak i gniazdujących w pobliżu rybitw czarnych *Childonias niger*.

Do niedawna rybitwa białowąsa sporadycznie gniazdowała w Polsce, a na przelotach była skrajnie nieliczna (Tomiałojć 1990, Busse red. 1991). W latach dziewięćdziesiątych nastąpił w naszym kraju wyraźny wzrost liczebności populacji lęgowej. Z raportów Komisji Faunistycznej (1996, 1997) wynika, że w 1995 r. gniazdowało w Polsce około 360 par, a w 1996 r. około 600 par. Do najbogatszych w tym czasie lęgówisk należał Zbiornik Goczałkowicki i dolina Narwi. Natomiast nad Wartą odnotowano dotąd gniazdowanie w rezerwacie przyrody „Słońsk” i na Zbiorniku Jeziorsko. Pierwsze lęgi w Wielkopolsce stwierdzono na Zbiorniku Wonieść w latach 1992–1994 (Kuźniak i in. 1996).

Adam Krupa

PIŚMIENNICTWO

Busse P. (red.) 1991. *Mały słownik zoologiczny. Ptaki*. Wiedza Powszechna, Warszawa.

Komisja Faunistyczna 1996. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1995*. Raport nr 12, Not. Orn. 37, 3–4: 301–317.

Komisja Faunistyczna 1997. *Rzadkie ptaki obserwowane w Polsce w roku 1996*. Raport nr 13, Not. Orn. 38, 4: 291–311.

Kuźniak S., Lewandowski M., Lorek G. 1996. *Rybitwa białowąsa *Childonias hybridus* nowym gatunkiem lęgowym w Wielkopolsce – elementy biologii rozrodu*. Przegl. Przyr. 1: 73–78.

Tomiałojć L. 1990. *Ptaki Polski. Rozmieszczenie i liczebność*. PWN, Warszawa.